

На основу члана 45. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/2005, 71/2005 - испр., 101/2007, 65/2008, 16/2011, 68/2012 - одлука УС, 72/2012, 7/2014 - одлука УС и 44/2014)

Влада доноси

СТРАТЕГИЈУ РАЗВОЈА ИНДУСТРИЈЕ ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА ЗА ПЕРИОД ОД 2017. ДО 2020. ГОДИНЕ

I. УВОД

Убрзани развој информационих технологија и примена „паметних решења“ које пружају информационе технологије у другим индустријским гранама, представљају развојну шансу за укупан привредни и економски раст наше земље. Досадашњи позитивни резултати ИТ индустрије у Србији указују на потребу за системском подршком том сектору, као и за стварањем подстицајног амбијента за конвергенцију информационих технологија и других технолошких иновација са циљем јачања технолошког екосистема у Републици Србији.

Српска индустрија софтвера на светским листама налази се између 30. и 50. места, што је најбољи резултат наше привреде. Извозни приходи од ИТ услуга у периоду од 2008. до 2015. године утростручени су, а приходи од компјутерских услуга повећани су четири пута. Потребно је искористити производне и извозне капацитете за даљи допринос српској привреди кроз побољшање услова пословања домаћих ИТ компанија, подстицање оснивања нових ИТ предузећа и производње сопствених производа.

Процена је да би у Србији до 2020. године могло да се отвори од 50.000 до 100.000 нових радних места у сектору информационих технологија и да постоји велики недостатак стручних ИТ кадрова, који је регистрован и у Европској унији. Стога је неопходно улагање и подршка развоју ИТ кадрова како би се искористиле могућности за запошљавање. Потребно је и искористити потенцијал примене информационих технологија у другим привредним гранама, образовању, пословању, јавној управи, кроз улагање у истраживање и развој.

Главни стратешки приоритети у овој области су:

1. Развој успешних предузећа и производа у области информационих технологија
2. Унапређивање административног окружења погодног за развој ИТ индустрије
3. Јачање кадровских потенцијала
4. Модернизација пословања у свим привредним гранама употребом ИТ

II. МЕРЕ ПОДРШКЕ

У складу са истакнутим стратешким приоритетима одређују мере у следећим областима:

1. подршка за ИТ предузетништво и стартап пројекте;
2. пореске олакшице;
3. подршка наступу на страним тржиштима;
4. подршка примени информационих технологија у сврху модернизације пословања у свим привредним гранама;
5. унапређење правног оквира;
6. унапређење кадровских потенцијала;
7. промоција српске индустрије информационих технологија.

Ове стратешке мере допринеће расту ИТ производње и утицаће на укупан привредни раст, као и на смањење економског јаза између урбаних и руралних подручја. Као технологије будућности и база умрежавања и примене „паметних решења“, информационе технологије су солидна основа за брзи раст БДП-а, повећање броја радних места, транспарентно и конкурентно тржиште и „паметан раст“ целокупне привреде.

1. ПОДРШКА ЗА ИТ ПРЕДУЗЕТНИШТВО И СТАРТАП ПРОЈЕКТЕ

1.1. Подстицаји за инвестирање у стартап пројекте

Циљ ове мере је повећање броја тржишно успешних српских стартап привредних субјеката у чијим пројектима доминантну улогу имају информационе технологије. Ова мера треба да обухвати и пројекте развоја нових производа и типова услуга у оквиру постојећих компанија, чиме те компаније подижу ниво свог пословања и наступа на тржишту.

У оквиру ове мере обезбедили би се финансијски подстицаји инвестицијама у области ризичног капитала кроз одговарајуће шеме помоћи. При томе ће се од инвеститора очекивати да има успешан историјат инвестирања у ИТ стартап пројекте и да у Србији намерава да уложи ризични капитал у микро и мале привредне субјекте са иновацијама/производима великог тржишног потенцијала.

1.2 Подршка развоју стартап екосистема

Циљ ове мере јесте јачање удружења (ИТ кластера, стартап хабова и технолошких инкубатора итд.), како би се повећала њихова способност да подрже оснивање и убрзани развој већег броја нових привредних субјеката у области ИТ.

Технолошки инкубатори пружају подршку младим стартап привредним субјектима, тако што им снижавају трошкове за почетак пословања, кроз обједињене услуге администрације (књиговодство, правне услуге итд.), као и кроз прилику за брже

стицање нових знања и вештина (у областима менаџмента, финансија, маркетинга, развоја производа, освајања нових тржишта итд.).

У оквиру ове мере обезбедила би се финансијска подршка технолошким инкубаторима, стартап хабовима и ИТ кластерима, који имају мерљиве резултате рада (одређени број стартапа у свом простору, реализоване програме обуке, потписане споразуме о сарадњи са високошколским установама, реализоване споразуме са ИТ фирмама о стручној пракси итд.).

Посебна пажња посветила би се мерама подршке регионалног развоја и оснивању регионалних инкубатора, кластера, хабова, како би се подстакло запошљавање у економски слабије развијеним срединама, а нарочито у регионима са високом стопом младих, да би се млади задржали, односно да би се смањио одлив младих их наведених средина.

1.3. Искоришћење капацитета технолошких паркова и развој локалних технолошких центара

Технолошки паркови изграђени су у Београду и Новом Саду, средствима кредита Европске инвестиционе банке, а очекује се скори завршетак изградње технолошког парка у Нишу.

Део сваког технолошког парка требало би да буде адаптиран и стављен на располагање технолошким инкубаторима, заједничким радним просторима и ИТ кластерима, под бенефицираним условима закупа.

Поред коришћења технолошких паркова, потребно је развити мрежу локалних технолошких центара. Локални технолошки центри би се успостављали у сарадњи са јединицама локалне самоуправе и другим органима јавне власти и користили у циљу обезбеђивања инфраструктуре на локалном нивоу за развој стартап екосистема.

За потребе планирања и имплементације мере потребно је израдити мапу постојећих и потенцијалних капацитета у овој области.

2. ПОДСТИЦАЈНА ПОРЕСКА ПОЛИТИКА

2.1. Порески кредит за улагања у истраживање и развој

Циљ ове мере је пружање подршке предузећима која улажу у истраживање и развој.

Порески кредит за улагања у истраживање и развој увео би се као опште право. То значи да би се, поред улагања у основна средства, улагања у истраживање и развој укључила у обрачун за умањење пореске обавезе у складу са већ постојећим правилима.

Постојећа правила омогућавају да се пореска обавеза умањи за 20% вредности улагања (мала правна лица 40%), а до 33% укупне пореске обавезе (мала правна лица до 70%) за дати порески период, уз право преноса пореског кредита у наредне пореске периоде.

2.2. Подстицајне стопе пореза и доприноса на зараде

Трошкови зарада запослених у ИТ индустрији чине доминантан део расхода предузећа, што је посебно изражено у развоју софтвера. Стога су стопе пореза и доприноса на зараде запослених изразито значајан фактор пословног окружења за ИТ индустрију.

Поред задржавања непрогресивног опорезивања зарада и услова паушалног опорезивања за предузетнике, потребно је размотрити додатне подстицајне мере у области пореза и доприноса на зараде за поједине категорије привредних субјеката у ИТ индустрији. Ту пре свега треба имати у виду предузетнике почетнике и привредне субјекте у чијим приходима преовлађују ИТ услуге за које се наплаћује ПДВ, а у расходима преовлађују зараде запослених.

2.3. Подстицајне пореске стопе за базирање пословања у Србији

Поред повољног пословног окружења за развој и производњу у области ИТ, потребно је омогућити и повољне услове да инвеститори што већи део свог пословања базирају у Србији.

Подстицајне мере пореске политике у овој области односе се, пре свега, на порез на добит. То може бити умањена пореска стопа за порез на добит код извоза интелектуалне својине, као и посебан порески режим за ИТ компаније базирани у Србији, а које послују искључиво са иностранством.

2.4 Међународни уговори о избегавању двоструког опорезивања

Србија са преко 50 земаља има потписане међународне уговоре о избегавању двоструког опорезивања у односу на порезе на доходак и на имовину. С обзиром да се тај тип пореза примењује код промета интелектуалне својине, чија је улога у ИТ индустрији изузетно значајна, међународни уговори о избегавању двоструког опорезивања отклањају баријере у пословној сарадњи са партнерима из земаља са којима су потписани такви уговори.

Стога је потребно интензивирати напоре за склапање уговора о избегавању двоструког опорезивања са земаљама са којима такав уговор још увек није склопљен, а у којима су базирани значајне ИТ компаније.

3. ПОДРШКА НАСТУПУ НА СТРАНИМ ТРЖИШТИМА

Циљ ове мере је подршка привредним субјектима који извозе производе и услуге у области информационих технологија (софтвер, услуге пројектовања ИТ решења, друге ИТ услуге, хардверске производе и компоненте и слично).

3.1. Покривање трошкова наступа на иностраним тржиштима

Предузећа и пословна удружења моћи ће да конкуришу за бесповратна средства за наступ на иностраним тржиштима, а за активности као што су:

1) интернационализација производа путем јачања конкурентности (сертификација ИТ производа и решења, сертификација система управљања квалитетом, трошкови локализације производа за инострано тржиште);

2) заштита индустријске својине (трошкови регистрације жига, дизајна интегрисаних кола, индустријског дизајна и депоновања софтвера као ауторског дела);

3) наступ у оквиру организованих привредних мисија, посета и В2В догађаја на иностраним тржиштима (трошкови пута и смештаја, трошкови котизација);

4) отварање представништава на иностраним тржиштима (закуп простора, трошкови особља, режијски трошкови);

5) наступ на иностраним сајмовима (закуп изложбеног простора, трошкови изградње штанда итд.);

6) јачање маркетиншких капацитета (дизајн и израда промотивног материјала).

3.2. Подршка промоцији и извозу домаћих ИТ производа и услуга кроз билатералну сарадњу

Ова подршка састојала би се у организовању В2В сусрета и посета државно-привредних делегација земљама на чијим тржиштима постоји извозни потенцијал, како би се на тим тржиштима представиле домаће фирме и њихови производи и услуге.

Размотриће се могућност увођења нових инструмената, прилагођених ИТ индустрији, у делокруг Агенције за осигурање и финансирање извоза (АОФИ).

4. ПОДРШКА ПРИМЕНИ ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА У СВРХУ МОДЕРНИЗАЦИЈЕ ПОСЛОВАЊА У СВИМ ПРИВРЕДНИМ ГРАНАМА

У историји индустријализације је коришћење енергије као главног фактора револуционарних промена у другој половини двадесетог века заменила примена информационих технологија. Актуелни талас интеграције технологије у све аспекте привреде брише јасне границе између физичке, дигиталне и биолошке сфере и све чешће се означава као четврта индустријска револуција¹ или као Индустрија 4.0.

Термин „Индустрија 4.0“ потиче из Високотехнолошке стратегије Немачке из 2006. године где су описане технолошке промене у производњи које чине Индустрију 4.0 и постављени су стратешки приоритети у циљу одржавања глобалне конкурентности немачке индустрије.

Мере за подстицање развоја ИТ индустрије би биле непотпуне уколико се не би посматрао и шири циљ унапређења нивоа примене информационих технологија у сврху модернизације пословања у свим привредним гранама. Појам високотехнолошке компаније више се не везује само за компаније које послују у области високих

¹ Schwab, K. (2015). The Fourth Industrial Revolution. <https://www.foreignaffairs.com/articles/2015-12-12/fourth-industrial-revolution>

технологија, већ и за компаније које послују у разним привредним гранама, али свој пословни модел заснивају на коришћењу модерних технологија.

Мере у овој области ће се спроводити кроз програме подршке активностима чији је циљ размена знања, искустава и добре праксе коришћења ИТ као подршке модерним моделима пословања у различитим областима. Поред тога ће се и код имплементације других мера из ове стратегије разматрати могућност проширења обухвата тих мера на подстицање развоја индустрије која иновативно користи информационе технологије, без обзира на матичну привредну грану.

5. УНАПРЕЂЕЊЕ ПРАВНОГ ОКВИРА

Ова мера има за циљ стварање законских претпоставки за развој сервиса за електронска плаћања (сервиси за е-новац, мобилна плаћања итд.), размену електронских рачуноводствених исправа и електронску комуникацију грађана и привреде са државним органима.

Новим Законом о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању треба унапредити постојеће механизме (електронски потпис, временски жиг) и успоставити нове механизме (законом уређена електронска идентификација, електронски печат, поуздана достава, поуздано чување) као системску правну основу за употребу информационих технологија и електронских средстава у пословању.

Наслањајући се на нова уређења Закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању биће потребно додатно унапредити правни оквир за електронске рачуноводствене исправе у циљу шире употребе електронских фактура.

Спровести потребне мере за ефикасну имплементацију Законом о платним услугама у домену е-новаца и других посредника у обављању платних трансакција на интернету.

Требало би отклонити правне баријере за плаћање административних такси платним картицама и другим електронским сервисима (POS терминали, е-новац, мобилна плаћања итд.).

Изменама правног оквира би требало даље поједноставити пословање предузетника и samozапослених (freelancers).

Истовремено, Пореска управа би требало да обезбеди подршку пореских саветника, који би пружали одговоре на све нејасноће у вези са пословањем у области ИТ.

Сагласно потребама ИТ индустрије, требало би иницирати преговоре са државама са којима Република Србија нема закључен споразум о избегавању двоструког опорезивања, ради закључења таквих споразума и снижавања трошкова пословања.

Министарство финансија, Министарство привреде, Управа царина и други органи укључени у систем контроле квалитета, требало би да, изменом одговарајућих прописа, обезбеде поједностављење и убрзавање процедуре за увоз прототипа, узорака, механичких и електронских делова, радио уређаја и сличних компоненти које се користе за

истраживање и развој у области ИТ, као и за производњу финалних производа у области ИТ.

6. УНАПРЕЂЕЊЕ КАДРОВСКИХ ПОТЕНЦИЈАЛА

Број стручњака информатичких и сродних профила је дугорочно главни лимитирајући фактор укупног развоја ИТ индустрије. Стога је неопходно без одлагања предузети мере како у области формалног образовања, тако и путем доквалификација, преквалификација и континуираног учења, како би се убрзао тренд повећања броја нових ИТ стручњака. На тај начин се уједно доприноси развоју индустрије, директно и индиректно смањује незапосленост и доприноси се економском расту (плате запослених су главна расходна ставка већине ИТ компанија).

Такође је потребно усагласити национални оквир ИКТ компетенција са оквиром ИКТ компетенција ЕУ, како за ИКТ професионалце тако и за кориснике технологије.

6.1 Формално образовање

Мере за унапређивање улоге ИКТ у образовању, укључујући јачање улоге информатике и рачунарства као науке коју треба изучавати од почетка школовања, потребно је спроводити истовремено на свим нивоима образовања.

Неопходно је омогућити и подстицати даље повећавање броја студената који се финансирају из буџета у области информационих технологија на високошколским установама чији је оснивач Република у области информационих технологија. Поред повећања уписних квота у области информационих технологија за студенте који се финансирају из буџета, неопходно је предвидети мере за одржавање и унапређивање квалитета и броја наставног особља на државним високошколским установама у области информационих технологија, унапређење просторних и техничких капацитета⁴, као и мере које подстичу коришћење и развој капацитета приватних високошколских установа у области информационих технологија.

Мере на нивоу високог образовања неће имати пун ефекат уколико средње школе и гимназије не буду пружале боље информатичко образовање. При томе ученици своја професионална опредељења у значајном мери формирају већ код уписа средње школе, а такође су и за средњу школу потребна одређена предзнања, да ученици у узрасту у коме су зрели за усвајање сложенијих знања и вештина не би потрошили време на елементарне информатичке теме које су могли и требали да савладају раније.

Информатичко образовање треба да буде усмерено на стицање способности модерног приступа решавању проблема, где се претпоставља коришћење технологије која омогућава другачије методе и начине рада. Такво образовање је добра заједничка основа и за оне који ће професионално развијати информатичка решења, јер ће боље разумети њихову примену, као и за оне који професионално неће бити оријентисани према технологији, јер ће технологију свакако користити у свом послу.

За изградњу такве улоге информатичког образовања потребно је да се информатика изучава од почетка основне школе, а као засебан обавезан предмет најкасније од петог разреда.

Од критичног значаја за унапређење информативног образовања у основним и средњим школама је подизање капацитета наставног кадра, укључујући обуку постојећих и потенцијалних наставника. Питање материјалног статуса и мотивације наставника информатике у основним и средњим школама још је озбиљније него у високом образовању где има више могућности за напредовање у каријери.

Потребно је даље развијати ИКТ инфраструктуру на свим нивоима образовања, а тренутно је посебно критична потреба изградње комуникационе инфраструктуре основних и средњих школа у оквиру Академске мреже Републике Србије.

Требало би да се обезбеди и институционализација сарадње између образовног система и ИТ индустрије, како би се средњошколцима и студентима обезбедили програми стипендирања и стручна пракса у привреди, а привреди омогућило да активно учествује у дефинисању наставних програма и садржаја.

6.2 Доквалификације, преквалификације и континуирано учење

Лицима која имају квалификације за којима не постоји довољно интересовање на тржишту рада, а имају таква предзнања, искуства и интересовања да би додатним образовањем и обуком могли да стекну квалификације за неке позиције у ИТ индустрији, треба омогућити квалитетне и приступачне доквалификације односно преквалификације.

Запосленима који већ раде у ИТ индустрији, а посебно стручњацима са средњом стручном спремом и генерално нижим нивоом формалног образовања, треба пружити подршку за даље напредовање, како би задржали могућност рада у ИТ индустрији, радили сложеније послове и напредовали у каријери.

Ова мера подразумева суфинансирање програма доквалификације, преквалификације и континуираног учења. При томе су могућа два модела: да се средства одобравају организаторима обуке или да се средства, по моделу ваучера, одобравају полазницима.

7. ПРОМОЦИЈА СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА

Ова мера предвиђа низ промотивних активности чији је циљ међународно представљање Србије као земље из које долазе квалитетни ИТ производи и услуге и као добре дестинације за ИТ компаније. Резултат промотивних активности треба да буде изградња брэнда Србије у области ИТ индустрије, као и подизање нивоа информисаности о конкретним детаљима везаним за пословање у Србији и са Србијом.

III. РЕЛИЗАЦИЈА СТРАТЕГИЈЕ

Реализацију ове стратегије прати Министарство трговине, туризма и телекомуникација.

Влада ће донети акциони план за спровођење ове стратегије у року од три месеца од њеног објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ЗАВРШНИ ДЕО

Ступањем на снагу ове Стратегије престаје да важи Стратегија развоја и подршке индустрији информационих технологија („Службени гласник РС”, број 25/13).

Ову стратегију објавити у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I ПРАВНИ ОСНОВ

На основу члана 45. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/2005, 71/2005 - испр., 101/2007, 65/2008, 16/2011, 68/2012 - одлука УС, 72/2012, 7/2014 - одлука УС и 44/2014) предвиђено је да Влада стратегијом развоја утврђује стање у области из надлежности Републике Србије и мере које треба предузети за њен развој.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ

Развој индустрије информационих технологија (ИТ) представља важан сегмент целокупног развој Републике Србије будући развојем информационих технологија доприноси се развоју укупног привредног и економско раста. Иако је допринос индустрије ИТ већ значајан, могао би бити знатно већи уз системску подршку том сектору и стварањем подстицајног амбијента и коришћењем потенцијала информационих технологија у другим привредним гранама, образовању, пословању и јавној управи. У складу са у циљу развој ИТ индустрије предвиђене су следеће приоритетне области:

- развој успешних предузећа и производа у области индустрије ИТ,
- унапређење административног окружења погодног за развој индустрије ИТ,
- јачање кадровских потенцијала и
- модернизација пословања у свим привредним гранама употребом ИТ

Предлогом Стратегије предвиђене су мере подршке, у складу са приоритетима, који обухватају следеће области

- подршка за ИТ предузетништво и старт ап пројекте
- пореске олакшице,
- подршка наступу на страним тржиштима
- подршка примени информационих технологија у сврху модернизације пословања у свим привредним гранама
- унапређење правног оквира
- унапређење кадровског потенцијала
- промоција српске индустрије информационих технологија.

Једна од важних мера подршке је развој пословног амбијента, односно подршка ИТ предузетништву и стартап пројектима и развој стартап екосистема. Имплементацијом ових мера повећао би се број стартап привредних субјеката кроз подстицаје за инвестиције у стартап пројекте, док би се кроз развој стартап екосистема односно јачање удружења омогућила подршка њиховом дугорочније опстанку на тржишту. Финансијска подршка технолошким инкубаторима, стартап хабовима и ИТ кластерима, у крајњем исходу би имала и утицај на регионални развој, подршку запошљавању у економски развијеним срединама и смањење одлива младих из тих средина.

Увођењем пореских олакшица за предузећа која улажу и истраживање и развој створило би се активно пословно окружење и конкурентна цена рада чиме, а уједно би се дала подршке предузећима која производе своје производе и решења тако што би се

повећала запосленост у овом сектору и повећао извоз, што је један од циљ за развој индустрије ИТ.

Подршка наступима на страним тржиштима, као мера подршке предвиђа да кроз покривање трошкова наступа на иностраним тржиштима и кроз билатералну сарадњу допринесе промоцији извозу домаћих ИТ производа и то: софтвера, услуга пројектовања ИТ решења, друге ИТ услуге, хардверске производе и компоненте и сл.

Развој ИТ индустрије свакако се не односи само на привредне субјекте у тој области, већ подразумева примену информационих технологија и другим гранама како би се модернизовало пословање и у другим привредним областима, те је у складу са тим предвиђена и мера подршке активностима чији је циљ примена информационих технологија у сврху модернизације пословања у свим привредним гранама.

Предлогом стратегије развоја индустрије ИТ предвиђено је и стварање законских претпоставки за развој сервиса за електронска плаћања и размену електронских рачуноводствених исправа, као и електронску комуникација грађана и привреде са државним органима, што ће бити омогућено доношењем Закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању. Поред тога превиђене су и друге измене постојећих закона у циљу унапређења платних трансакција на интернету. У овом сегменту је предвиђено покретање иницијатива за потписивање споразума о избегавању двоструког опорезивања који би утицали на снижавање трошкова послова.

Посебну пажњу у оквиру развоја индустрије ИТ представља потреба за унапређењем кадровских потенција. Будући да је недостатак образовног и стручног кадра у овој области изражен предлогом стратегије су предвиђене мере како у области формалног образовања, тако и путем доквалификације, преквалификације и континуираног учења. У складу са тим превиђене су одређене измене у програмима образовања, увођењем предмета информатике од почетка школовања, али и на свим нивоима образовања. Предвиђене су и мере које подразумевају суфинансирање програма доквалификације и преквалификације, како би се запосленима у ИТ индустрији, лицима са средњом стручном спремом, односно нижим нивоом образовања, а који поседују знања из области ИТ пружила могућност запослења у ИТ индустрији.

Применом мера подршке, односно растом ИТ производње очекује се позитиван утицај на привредни раст, смањење економској јаза између руралних и урбаних подручја, док ће примена „паметних решења“ и информационе технологије бити основ за брз раст БДП-а, повећање броја радних места и стварање транспарентног и конкурентног тржишта.

Предлогом стратегије предвиђена је и реализација промотивних активности чији је циљ међународно представљање Србије као земље из које долазе квалитетни ИТ производи и услуге, а у циљу промоције пословања у Србији и са компанијама из Србије.

III ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За спровођење предметне Стратегије нису потребна средства из буџета Републике Србије.